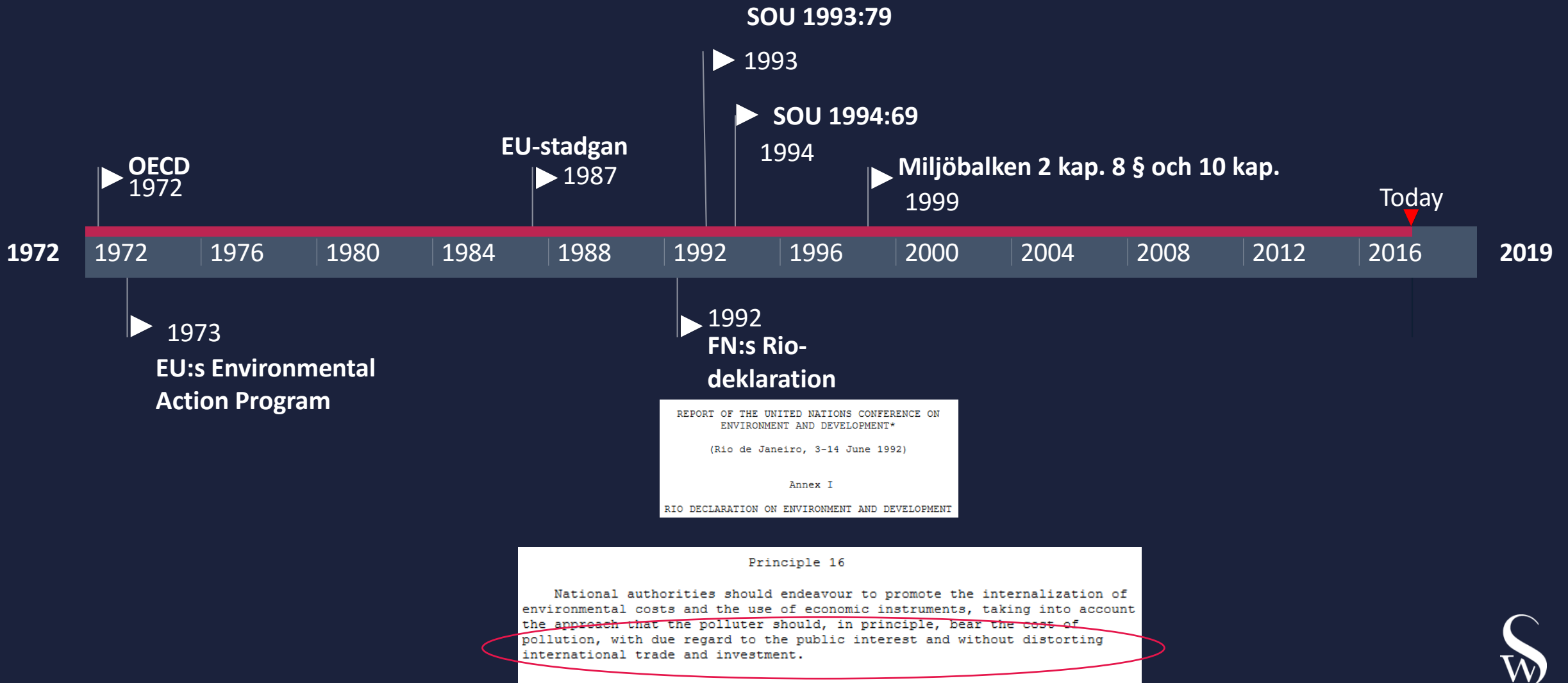

När gamla föroreningar blir som nya

- frågor om rättssäkerhet och Polluter Pays Principle

ANDERS LINNBERG & TOVE SKÄRBLUM

Polluter Pays Principle

Målet ”Giftfri miljö”

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna."

- Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet

Exploatering

NJA 2012 s 125

Regressmöjligheter

Verksamhetsutövare \leftrightarrow Verksamhetsutövare

Fastighetsägare \leftrightarrow Fastighetsägare

Fastighetsägare \times Verksamhetsutövare

Är Kustbostäder verksamhetsutövare, beträffande fastigheten, i den mening som avses i 10 kap. 2 § MB och därmed ansvarigt för det avhjälpande av föroreningsskada som ska ske enligt bestämmelserna i 10 kap. MB?

Regresskraven är en följd av det solidariska ansvaret gentemot det allmänna och kan inte ses skilt från det ansvaret. Om man gör olika bedömningar av vem som är verksamhetsutövare i förhållande till det allmänna och vem som är det vid tvist mellan enskilda rättssubjekt, skapar det oklarheter om ansvaret för ett avhjälpande.

Det skulle visserligen kunna anföras att den som har tagit över en verksamhet härigenom förlorar sitt incitament att genomföra rent frivilliga åtgärder för sanering.

Mot detta ska dock vägas intresset av ett tydligt och effektivt system för avhjälpande. I enlighet med vad som har framgått av det föregående ligger det bäst i linje med lagstiftningen och dess syften att låta detta, sist nämnda intresse väga över.

NJA 2012 S 125

”Den som bidrar till en föroreningskada eller allvarlig miljöskada har tillsammans med andra som bidragit till skadan ett solidariskt ansvar för avhjälpande enligt miljöbalken. Detta har ansetts gälla också när åtgärderna vidtas för att den samlade belastningen på miljön ska minska.”

NJA 2012 S 125

”I detta mål blir den äldre lydelsen tillämplig på åtgärder som har avslutats före den 1 augusti 2007 och den nya lydelsen på senare åtgärder (se p. 2 i övergångsbestämmelserna till SFS 2007:660). Skillnaden mellan de båda lydelserna får dock inte någon betydelse vid bedömningen av om Kustbostäder ska anses vara verksamhetsutövare.”

NJA 2012 S 125

Förvaring

Att inte gräva

”Användning som kan komma i fråga kan vara av de mest skilda slag, exempelvis ... deponier och andra upplag. Det innebär också att begreppet användning ska ses i ett långt tidsperspektiv vilket medför att exempelvis en avfallsdeponi eller soptipp som inte aktivt använts eller tillförts något på många år omfattas av begreppet användning. Ett annat exempel på detta är när någon förvarar tunnor med förbrukade kemikalier på sin fastighet, även om det är någon annan som genererat avfallet och placerat tunnorna där. Bl.a. sådana fall av markanvändning är miljöfarlig verksamhet och brukar benämnas förvaringsfall.”

PROP. 1997/98:45 DEL 2 S. 107 OM VAD SOM AVSES MED MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Att inte gräva – ett exempel

”Aktuellt beslut har fattats med stöd av bestämmelser i 2 och 9 kap. miljöbalken. Det är ostridigt att bolaget som gett upphov till gjutsanden inte finns längre och därför inte kan ställas till svar och att det inte föreligger grund att förelägga X att vidta åtgärder med stöd av 10 kap. miljöbalken.”

”Begreppet användning omfattar även förvaring, där en fastighetsägare förvarar t.ex. tunnor med förbrukade kemikalier på sin fastighet, även om det är någon annan som genererat avfallet och placerat tunnorna där. Förvaringsfallen behöver inte vara efterbehandlingsfall utan innebär normalt att det är fråga om en pågående miljöfarlig verksamhet ...”

”... marken där gjutsanden ligger skiljer sig åt jämfört med omgivande mark. Växtligheten i området med gjutsand är sparsam och sanden innehåller slagg och är av en annan färg än omgivande sand. Provtagning har också visat att halter av koppar avtar kraftigt med djupet, vilket tyder på att gjutsanden är avgränsad i djupled. Så som bolaget anført kan troligtvis inte den exakta utbredningen av gjutsanden fastställas på förhand, utan ett successivt avlägsnande är sannolikt nödvändigt. Det rör sig således inte om ett typiskt förvaringsfall (vår understrykning), men länsstyrelsen bedömer likväl att gjutsanden är tillräckligt väl avgränsad från omgivningen och att eventuella åtgärder för att närmare fastställa utbredningen av sanden inte framstår som så insatskrävande att förekomsten av gjutsand av denna anledning inte ska anses utgöra ett förvaringsfall”.

”Beaktat hur gjutsanden är placerad finns det en risk för att den sprids genom vinderosion eller att metaller börjar utlakas. Gjutsanden utgör därmed en risk för människors hälsa. Länsstyrelsen bedömer således att det i förevarande fall rör sig om ett sådant förvaringsfall som X i egenskap av fastighetsägare kan göras ansvarigt för.”

”Åtgärden kan enligt länsstyrelsen betraktas som förebyggande såväl som reparativ.”

- Reparativa eller preventiva åtgärder?
- Innebörden av "väl avgränsat"?
- Blir gamla föroreningar som nya?

.... och vad hände med Polluter Pays Principle?

Tack för att ni lyssnat!

Anders Linnerborg
Advokat, delägare
070-530 32 45
anders.linnerborg@setterwalls.se

Tove Skärblom
Advokat
0725-85 36 06
tove.skarblom@setterwalls.se

SINCERELY.
WE MEET AGAIN!

